
Трофименко М. В.,

старший викладач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Маріупольського державного університету

Україна відчула вплив глобалізації вже з перших років незалежності, коли її економіка та суспільна сфера стали відкритими для світу. З того часу наша держава невпинно долучається до глобалізаційних процесів, відчуваючи на собі як позитивні, так і негативні наслідки глобалізації.

Наприкінці 90-х років ХХ – на початку ХХІ століть в Україні почали виникати організації, ідеологічні платформи яких дедалі більше нагадували ідеологію антиглобалістів. Так, із застереженням можна віднести до таких представників ультралівих партій. Є в Україні і непартійно лівий і анархістський рухи, але в невеликих масштабах. Назвати антиглобалістами зелених також важко, оскільки представлені вони декількома політичними структурами, від істинного захисту природи дуже і дуже далекими. Сотні ж невеликих неурядових екоорганізацій стурбовані, крім порятунку природи, в основному власним виживанням в далеко недружньому середовищі.

Знаковою подією в розвитку українського антиглобалістського руху стало проведення Першого Українського соціального форуму (УСФ) 1 –2 травня 2008 року. Раніше із закликом провести УСФ виступала конференція громадських рухів України, яка проходила в Києві 21 – 22 грудня 2007 року. Були також й альтернативні пропозиції провести Соціальний форум країн США, але ці задуми не були реалізовані.

Брак коштів значно вплинув на формат УСФ. Засідання форуму пройшли в одному з будинків культури на околиці Києва. Кількість секцій довелося скоротити через брак приміщень. На форумі працювали секції з робочого та профспілкового рухів, екології, антифашизму, контркультури та інші [4, с. 372].

Важливою подією для становлення та подальшого розвитку антиглобалістського руху в Україні стало проведення в Києві підготовчої асамблеї П'ятого Європейського соціального форуму. 6 червня 2008 року в Будинку профспілок у Києві розпочалася перша зустріч Європейської Підготовчої Асамблеї, присвячена підготовці П'ятого Європейського соціального форуму. На Асамблею до Києва з'їхались представники громадських організацій і профспілок з Туреччини, Німеччини, Австрії, Італії, Іспанії, Уельсу, Угорщини, Греції, України та інших держав.

Головна мета як Асамблеї, так і Форуму – обмін досвідом. Як стверджують організатори, зустріч має посприяти розповсюдженню інформації про соціальні рухи, профспілкові і громадські організації, що виступають проти неоліберальної глобалізації, а також їхній координації та розвитку. Розпочалася зустріч зі знайомства – у форматі вільного обговорення учасники розповідали про свою діяльність та про проблеми і здобутки соціальних рухів своїх країн. Організатори заходу запевнили – знайомством не обмежалося, оскільки захід тривав ще два дні. Тому активні люди планети ще встигли знайти спільні поля для співпраці.

6 червня 2008 року в тематичних залах Будинку профспілок активісти українських громадських організацій (зокрема, Організації марксистів, «ДУМАЙ!» та Фондації регіональних ініціатив) обговорювали із закордонними колегами проблеми трудової міграції, боротьби з фашизмом і расизмом, становлення і розвитку незалежних профспілок, неоліберальні реформи в сферах будівництва і житлово-комунальних послуг, незаконну забудову суспільного простору та приватизацію гуртожитків з виселенням людей, які живуть у них. Організатори Асамблеї

запевнили, що наведені проблеми є особливо актуальними для країн Східної Європи, але стосуються і всієї Європи в цілому.

Окремо обговорювались і молодіжні проблеми. У дискусії на цю тему взяли участь представники таких організацій як Країна басків, турецька Фундація соціальної демократії, бельгійська соціалістична профспілка FGTB та українські – Організація марксистів, Фундація регіональних ініціатив, Жіноча сила та Нові ліві. Головним здобутком представників молоді-учасників Асамблеї є домовленість про створення Інтернет-платформи для активного обміну досвідом із колегами.

Ініціатива проведення Європейської підготовчої асамблеї, її організація і залучення у Асамблею українських організацій – ініціатива Федерації профспілок України, Організації марксистів та Українського соціального форуму.

Українські антиглобалістські організації дуже активно працюють у глобальній мережі Інтернет. Зокрема, існує велика кількість порталів, блогів, інших проєктів, у яких обговорюються негативні наслідки глобалізації, планується проведення масштабних заходів, конференцій і таке інше.

Однією з найвідоміших антиглобалістських радикальних екологічних організацій на пострадянському просторі є анархо-екологічний рух «Хранителі Веселки». Членство в ньому вільне, тому важко сказати, скільки в ньому наших співгромадян, вірогідно, не більше декількох десятків. Відомо, що деякі члени цієї організації беруть участь в мирних акціях антиглобалістів на заході, але наших співвітчизників в їх лавах, скоріше за все, одиниці [7, с. 5].

На сайті під назвою «Київський портал лібертарних ініціатив» збирається інформація про події та проєкти антиглобалістського толку в Україні та Росії. Порталом ініціюється ціла низка інформаційних, мультимедіа та візуальних проєктів. На сайті публікуються ексклюзивні аналітичні статті та інформаційні матеріали, перекладаються та викладаються матеріали багатьох західних антиглобалістських сайтів. Основні розділи сайту: проєкти, передай далі – новини, події, реакція – форум, бібліотека та інші [3].

Необхідно зазначити, що в Україні досить активно працює національна філія міжнародної антиглобалістської організації Індімедія, яка представляє собою колектив незалежних ЗМІ та журналістів, що надають некомерційне висвітлення подій і оперативний інформаційний канал, відкритий для взаємодії з усіма користувачами. Головні принципи Індімедії, зокрема й української, – відкритість і відсутність дискримінації. Індімедія – Україна ставить собі за мету підтримку різноманітних груп активістів в Україні та в світі. При цьому українська Індімедія не пов'язана з жодною партією або іншою політичною одиницею [9].

Досить цікавим є сайт «Антиглобалізм – блог про все, про світ, про життя та про людей». Автор цього проєкту в інформації про себе каже, що цей сайт носить суто інформаційний характер, на ньому зібрані статті та думки, переклади статей з інших мов та інших країн. Автор також наголошує на тому, що в світі існують глобальні процеси, за якими стоять певні організації та певна група осіб, які вирішують долю мільйонів і навіть мільярдів людей. Сайт включає в себе наступні розділи, які містять тематичні статті та дискусії: альтернативні процеси антиглобалізації, Америка (США), біопіратство, вступ у проблему глобалізації, Світова організація торгівлі, глобальний супротив, панування Америки, громадські рухи, заборгованість країн третього світу, комерційні глобалісти, корпоративні глобалісти, міжнародний форум глобалізації, тенденції сучасного світу, економічна демократія та багато інших [1].

У блозі представлений також «Маніфест українських антиглобалістів», до якого пропонується

приєднатись всім, хто поділяє викладені в ньому принципи [5].

У лютому – березні 2002 року з'явилася студентська організація «Рух антиглобалістів України». У цей період відбулася презентація Інтернет сторінки цієї організації. У цей же період Рух антиглобалістів України проводить акцію під стінами американського посольства в Києві зі збору коштів (було зібрано приблизно 94 гривні) американським зіркам, які «голодують». Вже наступного року про Рух антиглобалістів України нічого не було чути, більше того сайт організації було закрито.

У 2003 році ще одна хвиля антиглобалістських протестів прокотилась містами України, яка була викликана війною в Іраку. Члени Всеукраїнського марксистського об'єднання «Робочий супротив» провели мітинг під стінами американського представництва, концерт на майдані Незалежності в Києві, пробіг і таке інше.

Варто зазначити, що найбільш активною серед регіональних організацій антиглобалістського толку є «Революційний антиімперіалістичний фронт», який базується в Харкові [6].

Сайт організації «Антиглобалісти України – центр дій «Воля» містить програму цього об'єднання. Наведено також адресу електронної пошти, на яку можна відправити листа та долучитися до акцій організації. «Антиглобалісти України – центр дій «Воля» – є антиглобалістською анархічною організацією, яка об'єднує людей, партії, культурні, релігійні, громадські організації. Девіз центру дій «Воля» – якщо не протестувати разом на захист одного, то завтра з тобою розправляться сам на сам.

На сайті також зазначається, що організація діє за рахунок добровільних внесків та пожертв, у її офісі працюють волонтери. Вказується також, що організація діє на «козачий» манер, тобто кожний діє за власний рахунок, кожний обирає своїх лідерів і тільки тимчасових – на кожну акцію. Центр дій «Воля» організований на надпартійному, надкласовому, надконфесійному підґрунті. Зазначається також, що в Україні антиглобалістський рух є не поширеним через неінформованість людей, негативний імідж протестувальників та ще недостатній рівень громадянської свідомості українців [2].

Організація «Молодіжний антиглобалістський рух України» з'явилася в 2000 році після того, як молодіжний рух Селянської партії організував декілька агресивних акцій на кшталт погромів Макдональдсів та пікетування іноземних диппредставництв. Так, під час акції протесту під посольством США на підтримку Слободана Мілошевіча протестувальники розбили скло в автомобілі припаркованому поруч з представництвом після чого міліція спробувала навести порядок. Представники ЗМІ назвали організаторів акцій антиглобалістами, які перейняли ідею і назвали свою організацію Молодіжним антиглобалістським рухом України [8].

Організація «Фронт антиглобалістів України» була створена в 2001 році в результаті організації акцій під стінами посольства Сполучених Штатів після подій 11 вересня 2001 року. Контакти Фронт підтримує тільки в рамках США. Реєструвати свою організацію активісти Фронту відмовляються через те, що вони протестують проти системи і відмовляються грати за її правилами [8].

Загалом варто зазначити, що акції українських антиглобалістів на фоні потужних виступів у містах Європи та Америки виглядають досить слабкими, які збирають від кількох десятків до кількох сотень учасників. Це пов'язано з низкою причин.

По-перше, позначаються особливості періоду переходу до ринкової економіки, який переживає

Україна, коли з одного боку загострюються соціальні протиріччя, які створюють підґрунтя для невдоволення мас, але з іншого – відповідальність за виниклі проблеми маси покладають головним чином на національну еліту. Тому протестні акції, якщо й виникають, то направлені проти місцевої та центральної влади. Крім того, специфіка цього періоду формує в масовій свідомості уявлення про розбіжності та навіть протилежність інтересів трудящих в Україні та інших країнах.

По-друге, існують технічні, мовні бар'єри, які перешкоджають підключенню українців до міжнародних акцій антиглобалістів. У результаті уявлення українців про антиглобалістський рух формується головним чином телебаченням, яке через ряд обставин досить упереджено розповідає про акції антиглобалістів.

По-третє, на Заході антиглобалістський рух виріс на фундаменті величезного досвіду захисту прав конкретного робітника та громадянина. В Україні такий досвід боротьби за соціально-економічні та політичні права ще не напрацьований.

Однак, перспективи в українського антиглобалістського руху все ж існують. Подальша інтеграція України в основні політичні та економічні інститути глобалізації сприятиме формуванню в масовій свідомості уявлень про зв'язок політики національної та глобальної еліти. Розширення контактів між неурядовими організаціями неминуче супроводжуватиметься включенням українців у міжнародні антиглобалістські заходи.

Список використаних джерел

1. Антиглобализм – блог обо всем, о мире, о жизни и о людях. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://antiglobal.org.ua/>
2. Антиглобалысты Украины – центр действий «Воля». [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://antiglobal-ua.livejournal.com/635.html>
3. Київський портал лібертарних ініціатив. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.zaraz.org/>
4. Кто сегодня творит историю: альтерглобализм и Россия : [сборник статей] / [М. Воейков, М. Кропоткин, Л. Булавка] ; под ред. А. Бузгалина, Л. Ожогойной. — М. : Культурная революция, 2010. — 600 с. — (Библиотека журнала «Альтернативы»).
5. Маніфест українських антиглобалістів. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://antiglobal.org.ua/tag/>
6. Селезнева А. Перспективен ли украинский антиглобализм? / Алиса Селезнева. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://h.ua/story/8319/>
7. Супруненко О. Альтернативний світ антиглобалістів / Олег Супруненко // Дзеркало тижня. — 2004. — № 13 (488). — С. 4—5.
8. Тургенев И. Причудливый профиль киевского антиглобализма / Иван Тургенев. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ua-left.narod.ru/antyglob3.html>
9. Українська Індімедія. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ukraine.indymedia.org/>

https://istfak-mgu.at.ua/publ/procesi_regionalizacii_ta_globalizacii_jak_dominanta_svitovogo_rozvitku/antiglobalizm_i_ukrajina/1-1-0-16

Категорія: [Процеси регіоналізації та глобалізації як домінанта світового розвитку](#) | Дата: 28.02.2011
